

LEGITIMACY OF NATIONAL LIBERATION MOVEMENTS

ULUSAL KURTULUŞ HAREKETLERİ VE MEŞRULUĞU

Esra KÜÇÜK¹

Abstract

National liberation movements must be separated from terror organization. If terrorism activities is organised under the name of national liberation movements, there is a contradiction in terms. Terrorism and terrorism activities separates from national liberation organizations by their aims and activities. As national liberation movements perform actions in a similar ways with the Guerilla movements by public support, terrorism activities are the actions which turn to public and have ideologic background these differences are important. If those are two different nations in historical process, these nations must be seperated from each other. Terrorism is an illegal action and it can never be acceptable national liberation movements aren't post modern terrorism organizatons of our age and it should never be.

Key Words: Humanitarian law, law of war, self- determination, terrorism, guerilla movements.

Özet

Ulusal kurtuluş hareketleri ve terör örgütleri birbirlerinden ayrı kavramlardır. Ulusal Kurtuluş Hareketi adı altında terör faaliyetleri düzenleniyorsa orada bir kavram kargaşası vardır. Terörizm ve terör eylemleri amaç itibariyle de faaliyetleri itibariyle de ulusal kurtuluş örgütlerinden ayrılmaktadır. Ulusal kurtuluş hareketleri halk desteğiyle eylemlerini gerilla hareketlerine benzer şekilde gerçekleştirirken terör faaliyetleri ise halka yönelik ve ideolojik bir alt yapısı olan eylemlerdir. Bu ayrımlar önemlidir. Tarihsel süreçte bu şekilde iki farklı kavram varsa bu iki kavram birbirinden ayrılmalıdır. Terör yasa dışı bir faaliyettir ve hiçbir şekilde kabul edilemez. Ulusal Kurtuluş Hareketleri ise günümüzün postmodern terör örgütleri değildir.

Anahtar Kelimeler: İnsancıl Hukuk, Savaş Hukuku, Self Determinasyon, Terörizm, Gerilla Hareketleri.

¹ Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi.
esraa.kucuk.92@gmail.com.

Giriş

Ulusal Kurtuluş örgütleri meşrudur, söylemiyle amaç; ulusal kurtuluş örgütlerinin belirli bir destekleyici tabanıyla kendi halklarının savunucuları olduğunu vurgulamaktır. Tabii bu savunma eylemi ulusal kurtuluş hareketlerini terör örgütlerinden ayıran en belirgin özellikleridir.

Bu çerçevede ulusal kurtuluş örgütlerini incelerken kendilerine en önemli dayanağı oluşturan self-determinasyon hakkını derinlemesine inceleyerek, ulusal kurtuluş örgütleri meşruluğunu self determinasyondan mı alıyor? Sorusuna cevap aradıktan sonra devletler nezdinde tanınmayı anlamak gerekiyor. Devletler nezdinde tanınma ulusal kurtuluş örgütlerine ne gibi hak ve yükümlülükler veriyor. Birleşmiş Milletler nezdinde tanınan - ulusal kurtuluş hareketleri ve Birleşmiş Milletler hangi kriterler çerçevesinde bu tanımayı gerçekleştirmiştir. Bilinen bir ulusal kurtuluş örgütünün faaliyetleri esas alınarak bu sorular çerçevesinde incelenecektir.

Son olarak da ulusal kurtuluş örgütlerinin terör örgütlerinden farklı olması gerektiğine bakarak terör konusu ele alınacak ve bu çalışma ile amaçlanan Ulusal kurtuluş örgütlerinin, günümüzün adı ve söylemleri değiştirilmiş post-modern terör örgütleri olmadığı ve olmaması gerektiği vurgulanacaktır.

Terör eylemleri ile ulusal kurtuluş örgütlerinin direniş hareketlerinin amaç ve uygulama itibariyle birbirinden ayrılması gerekmektedir. Bu ayrım yapılamadığı için çoğu zaman ulusal kurtuluş örgütleri de terör örgütü olarak nitelendirilmiştir. Ulusal kurtuluş örgütlerinin savaş veya iç savaş sırasında ortaya çıkması nedeniyle meşru olan bir devlet halkının, haklarının savunucuları ve bağımsızlık mücadelesinin simgesi olabilecek bir durumda oluşmaları itibariyle milletin gönüllü orduları gibi görüldüğü durumlar da mevcuttur. Bu ayrım iyi yapılmalıdır. Terör yasa dışı bir faaliyettir ve hiçbir durumda meşru kabul edilemez.

Ulusal Kurtuluş Hareketi Nedir?

Ulusal kurtuluş hareketleri genellikle bir savaş veya iç savaş durumlarında ortaya çıkar. Hükümet ya da savaşan statüsünün verilemediği savaş durumlarında, bağımsızlık için mücadele eden bu grupları destekleyen ve savaşa taraf olmayan ülkelerce bu gruplara verilen bir ara statüdür.² Bir nevi tanıma anlamına gelen ara statü bağımsızlığını kazanma mücadelesi veren topluluklara siyasal ve hukuksal destek amacı gütmektedir. En yaygın ara statülerden biri de “Ulusal Kurtuluş Hareketi” statüsüdür.

Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin Tanınması

Ulusal kurtuluş hareketlerinin tanınmasını incelediğimizde tanınma konusunda bir genellemeye gitmek mümkün değildir. Çünkü ulusal kurtuluş hareketlerinin tanınması devletler tarafından kendilerine verilen destekle orantılı şekilde gerçekleştiriliyor. Uygulamaya baktığımızda kimi devletler birtakım ulusal kurtuluş hareketleri temsilcilerine, yabancı devlet temsilciliklerine yakın bir statü tanımaya kadar giderken, kimi devletler de birtakım ulusal kurtuluş hareketlerine ülkelerinde temsilcilik açma izni vermekte ve temsilcilerine sınırlı birtakım dokunulmazlıklar tanıma yoluna gitmektedir.

Ulusal kurtuluş hareketlerinin tam olarak uluslararası sahneye çıkması uluslararası örgütlerin çalışmalarına katılması ile olmuştur. Öncelikle bölgesel uluslararası

² Pazarıcı H. (2011). Uluslararası Hukuk. (Onuncu Baskı). ANKARA: Turhan Kitabevi, s.354

örgütlerce tanınması ve çalışmalarına katılmaları ile ortaya çıkmış, sonrasında bazı ulusal kurtuluş hareketleri Birleşmiş Milletler gibi evrensel uluslararası örgütlerin çalışmalarına kabul edilmiştir. Uluslararası örgütlerin çalışmalarına kabul edilen ulusal kurtuluş hareketleri özellikle bu uluslararası örgütlerce düzenlenen uluslararası konferanslara da katılma hakkını elde etmektedir.

Ulusal kurtuluş hareketlerinin tanınması ile iki ana hukuksal etkinin elde edilmesi amaçlanmaktadır:

- 1- Bu statüyü tanıyan devletlerle ilişkiler bakımından kurtuluş hareketlerinin belirli bir uluslararası statü kazanması
- 2- Ulusal kurtuluş hareketlerinin silahlı çatışma hukuku kurallarından yararlanması³

Bu şekilde ulusal kurtuluş hareketlerinin bağımsızlık isteğinde bulunduğu kabul edilir ve hatta kimi zaman da halkın temsilcisi olarak tanınır. Bu hareket bağımsız bir devlet kurana kadar kimi zaman bu statüyü kendisine tanıyan devletlerde kendisine diplomatik temsilcilik açma yoluna gidebilmektedir.⁴ Silahlı çatışma hukukunda yararlanma hakkı savaş yapma hakkını (jus ad bellum) ve savaş sırasında insancıl hukuk kurallarından yararlanma hakkını (jus in bello) sağlamasını içeren Birleşmiş Milletler kararları bulunmakla beraber bu savların ulusal kurtuluş hareketlerini tanımak amacıyla kararlaştırılmadığını savunanlar da bulunmaktadır. Bu durum günümüzde de halen tartışmalı durumdadır.

Birleşmiş Milletler uygulamasında ulusal kurtuluş hareketlerinin self-determination hakkına sahip olduğu kabul edilen sömürgecilikten kurtulma durumundaki toplulukların tanınması ile sınırlı kaldığı gözlemlenmektedir.⁵ Self determinasyon Ulusal Kurtuluş hareketlerinin meşruluğunun temel dayanağını oluşturur.

Birleşmiş Milletlerce Tanınma

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 1948'den bu yana, Birleşmiş Milletler toplantılarını izlemelerini ve bazı hallerde çalışmalara fiilen katılmalarını sağlamak üzere bazı örgütleri davet eden kararlar almışlardır.⁶ Gözlemci statüsü ile BM'e katılanlar arasında Ulusal Kurtuluş hareketlerinin önemli bir yeri vardır. Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin büyük bir çoğunluğu Afrika'da bulunmaktadır. Hatta Ulusal Kurtuluş Hareketlerini "Afrikalı Gerillalar" olarak tanımlayan kaynaklar bile bulunmaktadır.

Örneğin Afrika Ulusal Kurtuluş Hareketlerine, Birleşmiş Milletlerce gözlemci statüsünün tanınması şu şekilde olmaktadır; ilk öncelikle Afrika Birliği Teşkilatından bu örgütün tanıdığı hareketlerin listesi talep edilir ve talep edildikten sonra bu örgütlere davetiye ve davetiye ile birlikte Genel Kurulun ilgili kararının metni, toplantının gündemi de yollanır ve toplantı veya konferansa iştirak edecek temsilci veya temsilcilerin bildirilmesi istenir.

Gözlemci Statüsü, Genel Kurula ve onun ana komisyonlarına katılmayı gerektirir. Genel Kurulda söz sahibi olmayı gerektirmez. Tali organlara katılmak da sözü geçen organın kuruluşunu idare eden kaidelere, bünyesine, görevlerine ve çalışma metotlarına bağlıdır.⁷ Gözlemci statüsü tanınan üyeler, üye olmayanlara tanınan

³ Pazarıcı H. a.g.e. s.354

⁴ Pazarıcı H. a.g.e. s.354

⁵ Pazarıcı H. a.g.e. s.355

⁶ Lütem İ. (1991). Birleşmiş Milletleri Müşahit Sıfatı ile İzleyen Örgütler- İnsani Hukuku Geliştirme Çabaları. SBF Dergisi, 46(1), s.322

⁷ Lütem İ. a.g.m. s.324

haklardan fazlasına sahip değildir. Oy hakları yoktur, karar tasarısı sunamazlar ve değişiklik teklifi öneremezler.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulun 3280 sayılı kararı gereğince Afrika Birliği Örgütünün tanıdığı “Ulusal Kurtuluş Hareketleri” Genel Kurulun ana komisyonlarında ilgili çalışmalara katılabilirler.⁸ Genel Kurula katılamayan Ulusal Kurtuluş Hareketleri, Birleşmiş Milletlerin düzenlediği kendi ülkelerini ilgilendiren konferans, seminer ve toplantılara katılabilirler. Filistin Kurtuluş Örgütü için de bu durum geçerlidir.

Savaş Hukuku ve İnsancıl Hukuk Kuralları

Birleşmiş Milletler genel kurulunda insan haklarına saygı konusunda savaş hukukuna uygulama kazandıracak bazı kararlar alınmıştır. Örneğin; silahlı çatışmalarda insan haklarına saygı kararının dördüncü paragrafı Güney Afrika'daki ve sömürge ve yabancı kuvvet ve işgali altındaki arazilerde bağımsızlık ve self determinasyon hakları için mücadele eden ve direnme hareketlerine katılanların, yakalandıkları takdirde 1907 La Haye ve 1949 Cenevre Sözleşmeleri gereğince harp esiri muamelesi görecekları teyid ediliyordu.⁹ Cenevre'de silahlı çatışmalara uygulanan insani hukuk kurallarını yeniden teyidi ve geliştirilmesi hakkında diplomatik konferans düzenlenmiş ve bu konferansa davet edilecek ulusal kurtuluş hareketleri tartışma konusu olmuştur. Düzenlenen konferansın dört dönemine de katılan Filistin Kurtuluş Örgütü ve Güney Batı Afrika Halkçı Harekatı olmuştur.

İnsancıl hukuk bireylerin korunmasını amaçlayan silahlı çatışma hallerinde ortaya çıkan hukuktur. İnsancıl hukukun düzenlediği haklar askıya alınamaz. İnsancıl hukukun kuralları esas olarak 1949 tarihli Cenevre Sözleşmesi ve bu sözleşmeye ek iki protokolde bulunmaktadır.¹⁰ İnsancıl hukukun etki alanı savaş, silahlı çatışmaların sınıflandırılması, savaşan- sivil ayrımı, kullanılacak gücün orantılılığı ve bunlara benzer kavramların tanınması için önem taşır.¹¹

1949 Cenevre Sözleşmelerinin 2. maddesinde “yüksek sözleşmeciler tarafından ikisi veya birçoğu arasında ilan edilmiş”... ibaresine yer verilerek tarafların devlet olması durumunda uluslararası silahlı çatışmanın varlığı kabul edilmiştir. Bağımsızlık mücadelesi veren grupların içinde bulunduğu durumun değerlendirilmesine baktığımızda devletler bunun bir sivil savaş olduğunu ve kurallarının burada tam olarak uygulanamayacağını ileri sürmekteyken, mücadele veren gruplar ise doğacak bir devlet olarak sayılmaları gerektiğini ve devlet olmanın hak ve imtiyazlarından yararlanmak için mücadelelerinin uluslararası savaş olarak değerlendirilmesini istemektedirler.¹²

1977 tarihli ek protokolün 1. maddesinin 4. fıkrasında tartışmalarla birlikte halkın sömürgeciliğe, yabancı işgale ve ırkçı rejime karşı “mücadele edilen bir silahlı çatışmanın varlığı ve halkın mücadelesinin kendi kaderini belirleme hakkının kullanılması” çerçevesinde yapılmış olması şartlarının birlikte bulunması durumunda bunun uluslararası çatışma olarak kabul edilebileceği sonucuna ulaşmıştır.¹³

⁸ Lütem İ. a.g.m. s.325

⁹ Lütem İ. a.g.m. s.324

¹⁰ Hoş S. H. (2013). Haklı savaş ve İnsancıl Hukuk. (Birinci Baskı). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s.89

¹¹ Hoş S. H. a.g.e. s.93

¹² Hoş S. H. a.g.e. s.106

¹³ Hoş S. H. a.g.e. s.107

Cenevre Sözleşmelerinin ortak 3. maddesinde Milletlerarası bir mahiyet arz etmeyen ve akit taraflardan birinin arazisi üzerinde zuhur eden bir silahlı ihtilaf vukuunda anlaşmazlıkta taraf bulunanların her biri asgari şu hükümleri tatbik ile mükelleftir:

1) Muhasamata doğrudan doğruya iştirak etmeyen eşhas ile silahlı kuvvetlerin silahını terketmiş olan üyeleri ve hastalık, yaralanma, tutulma veya herhangi diğer bir sebeple savaş dışı edilmiş şahıslar ırk, renk, din veya iman, cins, doğuş veya servet veya herhangi bir kıstas gibi gayri müsait bir tefrikaya tabi olmadan bütün ahvalde insanca muamele göreceklendir. Şu hususlar yasak edilmiştir:

a) Hayata, vücut bütünlüğüne ve şahsa tecavüz her nevi katil, sakatlanma, vahşice muamele, işkence ve eziyet,

b) Rehine alınması,

c) Şahısların haysiyetine tecavüzler, ezcümle utandırıcı ve alçaltıcı muameleler.

d) Medeni milletlerce vücutları elzem addedilen adli teminata malik ve nizamı bir şekilde kurulmuş bir mahkemece muhakeme safhasına başvurulmadan verilen mahkûmiyet hükümleri ve infaz edilen cezalar

2) Yaralı ve hastalar toplanıp tedavi edileceklerdir.

Milletlerarası Kızılhaç Komitesi gibi tarafsız bir insanî teşekkül anlaşmazlıkta taraf olanlara hizmetlerini arz edebilir. Diğer taraftan anlaşmazlığa taraf olanlar hususî anlaşmalar yolu ile işbu sözleşme hükümlerinin tamamını veya bir kısmını yürürlüğe koyabilirler. Bu hükümlerin tatbikatının anlaşmazlıkta taraf olanların hukuki statüsü üzerinde tesiri olmayacaktır.¹⁴

Jus Cogens Normlar ve Kuvvet Kullanımı

Egemen devletlerin haklarını koruma ve yeni çıkarlar elde etme amaçları kuvvet kullanımının, savaş hukuku kurallarıyla yürütülmesini ve hukuki bir temele dayandırılmasını gerektirmiştir.¹⁵

Kuvvet kullanma olgusu, haklı-haksız savaş ayrımının yapıldığı ilk çağlardan, savaşın devletlerin sınırsız egemenliklerinin bir parçası olarak kabul edildiği dönemlere kadar çeşitli evrelerden geçmiştir. Teknolojik, demokratik ve ekonomik gelişmeler, kuvvet kullanımının niteliğini etkilemiş ve misilleme, zararlar karşılık ve müdahale gibi savaşa varmayan zorlamalar ayrımı ortaya çıkarmıştır.¹⁶ Uluslararası hukuktan farklı olarak iç hukukta, toplumsal düzenin sağlanması için hukuk düzenine aykırı eylemlere yönelik üstün otorite yaptırımları uygulanmaktadır. Uluslararası hukukta üstün otoritenin olmaması nedeniyle uluslararası hukuk günümüzde bu yaptırımları uluslararası toplumsal düzenin temelini oluşturan Birleşmiş Milletler şartnamesi ile düzenlenmekte ve uygulanmaktadır.

Uluslararası barış ve güvenliği korumak ve uluslararası işbirliğini sağlamak amacıyla ilk adımlar 1920 yılında kurulan Milletler Cemiyeti ile atılmıştır. Milletler Cemiyeti Misakı'nın 10. Maddesinde ve devamında yer alan düzenlemelerde ulus devletlerin, egemenliğin bir gereği olarak gördükleri savaşa başvurma konusunda kısıtlamalar getirilmiş ve sorunların çözümünde öncelikle barışçıl çözümlerin tüketilmesi gerektiği

¹⁴ Aksan Z. M. (1950). 1949 Cenevre Sözleşmeleri. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(3), s.42

¹⁵ Keskin F. (1997). Silahlı Çatışmalar Hukukunun BM. Kuvvetlerine Uygulanması. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 52(4), s.450.

¹⁶ Saraçlı M. (2012). Uluslararası Hukukta Güncel Sorun Alanları. (Birinci Baskı). Ankara: BigBang Yayınları, s.29

vurgulanmıştır.¹⁷ Ayrıca Briand-Kellog Paktı evrensel olarak kuvvet kullanımına kısıtlamalar getirse de bu çabaların hiçbiri İkinci Dünya Savaşı'nın çıkmasına engel olamamıştır. İkinci Dünya Savaşı kadar büyük bir savaşın ortaya çıkması Milletler Cemiyeti'nden daha etkin ve daha evrensel nitelikte bir örgütün kurulması için gerekli çalışmaların başlamasına neden olmuş ve Birleşmiş Milletler 1945 yılında San Fransisko'da Konferansı'nda kurulmuştur.

Birleşmiş Milletler Şartnamesine göre, bir devlet;

Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın VII. Bölümü çerçevesinde, uluslararası barış ve güvenliği yeniden tesis etmek için Birleşmiş Milletler'in verdiği yetkiye dayanarak, "saldırgan" devlete karşı müşterek zorlama tedbirlerine katılabilir.

BM Antlaşması'nın 51. Maddesi çerçevesinde, silahlı bir saldırıya karşı bireysel ya da müşterek meşru müdafaa hakkına sahiptir.

Belirtilen durumlarda kuvvet kullanımına izin verilmekteydi, ancak günümüzde meşru müdafaa hakkı dışında her türlü tek taraflı kuvvet kullanımı yasadışı kabul edilmektedir. Birleşmiş Milletler Şartnamesinde düzenlenen kuvvet kullanma yasağının, antlaşmada açıkça belirtilmediği için sadece üye devletler üzerinde bağlayıcı olduğu görülmektedir. Ancak yine de kuvvet kullanma yasağı uluslararası örf ve adet hukuk kuralı olarak kabul edildiği için bütün devletler üzerinde bağlayıcı kabul edilmektedir.

BM Şartnamesi'nde kuvvet kullanma ilkesinin istisnalarına yer verilmiştir. Bunlar meşru müdafaa halinde kuvvet kullanımı, BM Güvenlik Konseyi tarafından kuvvet kullanılması ve İkinci Dünya Savaşı'ndaki düşman devletlere karşı kuvvet kullanılması şeklinde sıralanabilir.¹⁸ Kuvvet kullanımı ile ilgili hukuksal ilkeler, BM Şartnamesi ile çizilen çerçeve içerisinde, uluslararası barış ve güvenliğin korunması amacına hizmet etmeye yönelik oluşturulmuş ilkeler olsa da büyük güçlerin menfaatleri doğrultusunda yorumlama zemini bulmuştur.

Ius Ad Bellum

Savaşa girmenin meşruiyet şartları şeklinde nitelendirilen bir kavramdır. Haklı savaş düşüncesi açısından savaşa girişilebilmesi için açık şekilde ortaya konulabilecek bir haklı nedene ihtiyaç duyulmaktadır. Haksız şekilde saldırıya uğramak, masumları korumak gibi.¹⁹

Egemen güç meşru bir temele dayanıyorsa, bu temel ona doğal olarak savaşma hakkını da tanımaktadır. Egemen otorite gücü keyfi olarak kullanamayacağı bilincine sahip olduğu için meşru güç kullanma tekeline sahiptir.²⁰ Güç kullanırken de meşru amaç, amaca uygunluk, kullanılan gücün son çare ve olayda barış ihtimali olması önemlidir.

Ius in Bella

Savaş sırasında uyulması gereken kuralları nitelendirmek amacıyla kullanılan bu kavram çerçevesinde ayırım gözetme ve orantılılık ilkelerine değinmek yerinde olacaktır. Ayırım gözetme prensibine göre savaş sırasında sivillere saldırılmamalıdır.

¹⁷ Saraçlı M. a.g.e. s.30

¹⁸ Kaya İ. (2005). Terörle Mücadele ve Uluslararası Hukuk. (Birinci Baskı). Ankara: USAK, s.182

¹⁹ Guthrie C., Quinland M. (2007). Just War- Just War Tradition: Ethics in Modernwarfare. London: Bloomsbury Publishing, S.12.

²⁰ Hoş S. H. a.g.e. s.75.

Sivilden anlamamız gereken; savaşta bir tarafa zarar verme durumunda olmayan silahsız kişiler veya zarar verenlere yardım etmeyen kişilerdir.²¹ Orantılılık ise bir savaşın haklı olarak nitelendirilebilmesi için uygulanan şiddet ile ulaşılmaya çalışılan hedef arasında uygunluk olmalıdır. Orantılılık ilkesiyle amaçlanan savaşın şiddetinin ve yıkıcılığının en düşük seviyeye çekilmesidir.²²

Self Determinasyon

Self determinasyon ilkesi, resmi olarak ilk defa Birleşmiş Milletler Şartı'nın 1/2 ve 55. Maddelerinde yer almış ve uygulanan uluslararası hukukta kabul edilmiştir. Sovyetler birliğinin katkılarıyla kabul edilen bu şarta baktığımızda Şart'ın 1. Maddesinin 2. Fıkrasında "Milletlerarasında, halkların eşit hakları ve kendi kaderlerini kendilerinin kararlaştırması ilkesine dayalı dosthane ilişkilerin geliştirilmesi" 3. fıkrasında ise "İnsan haklarına ve temel özgürlüklere saygının geliştirilmesi ve teşvik edilmesi" Birleşmiş Milletler teşkilatının amaç ve ilkeleri arasında sayılmıştır. 55. maddesinde milletlerarasında barışçı ve dostane ilişkilerin gerçekleştirilmesi için, "Milletlerarasında hak eşitliği prensibine ve her milletin kendi mukadderatlarını tayin etmesi hakkına saygı gösterilmesine dayanan barış ve dostluk münasebetlerini sağlamak için lüzumlu istikrar ve refah şartlarını yaratmayı" amaçladığı belirtilmektedir.²³

Sovyetler Birliği'nin önerisinde yer alan ifade "Every people and every nation has the right to national self-determination" ifadesi değiştirilerek kabul edilmiştir. Sovyetler Birliği bu ifade ile bütün insanların ve bütün ulusların ulusal self determinasyon hakkına sahip olduğunu vurgularken bu ifadeler kısıtlandırılarak BM şartında kabul edilmiştir.

Şartın 51. maddesinde bu kısıtlamayı anlatır şekilde "Bir BM üyesine silahlı saldırı durumunda, Güvenlik Konseyi uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için gerekli önlemleri alıncaya kadar, BM anlaşmasındaki hiçbir şey doğal olan bireysel ve kollektif savunma hakkına engel olamaz." denilerek toprak bütünlüğünün korunması için self-determinasyon hakkına sınırlama getirilmiştir. Bu maddelerden de anlaşılacağı gibi halkların eşit hakları ve kendi kaderlerini tayin hakları uluslararası sistemin başat aktörleri devletlerin güvenliğini tehlikeye atmamak amacıyla tek bir ilke halinde ele alınmıştır. Yine de "Halk" kelimesinin kimleri kastettiği, halk olarak tanımlanabilmesi için bir topluluğun hangi unsurlara sahip olması gerektiği hususunda boşluk bulunması tartışmalara neden olsa da daha sonra yayınlanan bildirilerde self-determinasyon ilkesi ülkenin toprak bütünlüğünü bozmaya yönelik olamayacağı tekrarlanmıştır.

BM Genel Kurulunun 24. 10. 1970 tarihli ve 2625 sayılı BM Andlaşması'na uygun olarak Devletler Arasında İşbirliğine ve Dostça İlişkilere İlişkin Uluslararası Hukuk İlkeleri Bildirisi'nde de sömürgeci devletlerin sömürge yönetimi altındaki topluluklara karşı baskı yapması ve kuvvet kullanması yasaklanırken, sömürge altındaki toplulukların buna karşı koyma hakkı bulunduğu şu şekilde ifade edilmektedir: "Her devlet ... halkları kendi haklarını tayin etme hakkından, hürriyet ve bağımsızlıktan mahrum eden herhangi bir zorlama hareketinden kaçınmak görevi altındadır. Kendi kaderini tayin etme hakkını arama meyanında böyle bir zorlama durumuna karşı hareketlerinde ve mukavemetlerinde bu halkların Şart'ın amaç ve ilkelerine uygun

²¹ Hoş S. H. a.g.e. s.77.

²² Clausewitz V. C. (2011). Savaş Üzerine.(Ondokuncu Baskı). İstanbul: Doruk Yayınevi, s.30.

²³ Topal H. A.(2004). Uluslararası Hukukta Devlet Destekli Terörizme Karşı Kuvvet Kullanma, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

şekilde arama ve alma hakkı vardır.”²⁴ Böylece eşit haklar ve halkların self determinasyon prensibini teminen, dış müdahale olmaksızın, bütün halklar serbetçe kendi statülerini belirleme ve kendi ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimlerini sürdürme hakkına sahip olacak ve devletlerin BM anlaşması hükümlerine uygun olarak bu hakka saygı gösterme yükümlülüğünde olması amaçlanmıştır. Bildirinin kuvvet kullanmanın meşru olduğunu savunduğu yönünde yorum yapanlar olsa da burada kast edilen kuvvet kullanma olmamalıdır.

Devletlerin uygulamalarına bakıldığında, halk kelimesi ile ülke içindeki bütün insanları kapsaması anlaşılmaktadır. Birey olanların self determinasyon hakkı olsa bile azınlık olarak self-determinasyon hakları yoktur. Yani devletin rızası olmadıkça azınlıkların bağımsızlık, ayrılık veya diğer devletlerdeki aynı kökenli gruplarla birleşme hakkından söz edilemez.

Self determinasyon hakkı ilk olarak sömürge halkların sömürge yönetiminden kurtulmalarını amaçlayarak ortaya çıkmış bir kavramdır. Birleşmiş Milletler uygulamasında ulusal kurtuluş hareketlerinin self-determinasyon hakkına sahip olması sömürgecilikten kurtulma durumundaki halklara tanınması ile sınırlı kalmaktadır, bu şekilde sınırlı kalmasının nedeni devletlerin iç işlerine karışmamak ve azınlıklar sorununa neden olmamak amacıyla. Kendilerini halk olarak tanımlayan azınlıklar da self determinasyon hakkına sahip olduklarını dile getirmeleri, devletlerin bölünmesine yol açacağı nedeniyle reddedilmektedir. Uluslararası alanda azınlıkların durumu bu şekilde genel kabul görmüştür.

Günümüzde dekolonizasyon süreci büyük ölçüde tamamlandığı için bu nedene dayanarak self determinasyon amacıyla kuvvet kullanma söz konusu olmamaktadır. Bu hak artık sömürge yönetimi altındaki halklar için değil, etnik gruplar ve işgal altındaki halklar için ileri sürülmektedir.

Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin meşruluğunu savunan Sosyalist Blok ve üçüncü dünya ülkeleri self determinasyon haklarını gerçekleştirmek için Ulusal Kurtuluş Hareketleri tarafından kuvvet kullanımının meşruluğunu savunmuşlardır. Bu görüşlerini meşru müdafaa hakkı çerçevesinde değerlendirirken Amerika ve Batılı devletler, Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin kuvvet kullanma hakları olduğunu ve bu durumun meşru müdafaa çerçevesine girdiği yönündeki iddialara meşru müdafaa hakkının sadece devletlere tanınmış bir hak olduğunu söyleyerek karşı çıkmaktadırlar.

Filistin Kurtuluş Örgütü

16 Ocak 1964 yılında Kahire’de düzenlenen Arap Zirvesinde Filistin Kurtuluş Örgütü’nün kurulması gündeme geldi. Filistinlilerin self-determinasyon hakkı kazanmaları amacıyla 28 Mayıs- 3 Haziran tarihleri arasında örgütün kurulması kararlaştırıldı ve örgüt anayasası niteliğinde olan “Filistin Milli Misakı” kabul edildi. Örgütün merkezi Kahire’dir.

Filistin Milli Miskı’nın önemli maddeleri;

- Filistin İngiliz mandası zamanındaki Filistin topraklarıdır ve bu toprak bir “Arap Anavatanıdır.”
- Filistin halkı “Arap Birliği”ne inanıyor ve Arap Birliği ile Filistin’in kurtuluşu birbirini tamamlayan iki temel hedeftir.

²⁴ Topal H. A. a.g.m.

- Filistin'in kurtarılması bir "meşru müdafaa" olup bu bakımdan da 1947 tarih ve 181 sayılı BM taksim kararı ile 1917 Balfour Deklarasyonu geçersiz ve hükümsüzdür. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün en önemli amacı, Filistin ulusal varlığını sürdürmek, bu topraklarda demokratik, ulusal bir Filistin devleti kurmaktır.

Yaser Arafat kuruluşundan 4 yıl sonra bu örgütün başına geçmiştir. Onun Filistin Kurtuluş Örgütü'nün başına geçmesiyle örgüt tam anlamıyla ulusal direniş niteliği kazanmıştır. 1968 yılında yapılan Filistin Ulusal Konseyi'nin dördüncü toplantısında vatanlarının bağımsızlığında Filistin halkının rolü üzerinde durmakta ve Filistinli kimliğinin altını çizerek silahlı mücadelenin uygulanmasını savunmaktadır.²⁵ 1969 yılında El-Fetih ve FKÖ resmen birleşmiştir. Arap devletleri Filistinlileri yetiştirmek amacıyla askeri okullarına alma talebinde bulunmuşlardır. Arap devletlerinde Filistin Kurtuluş Örgütleri ofisleri açıldı ve finansmanı için Filistin Milli Fonu oluşturuldu.

Filistin Kurtuluş Örgütü, İsrail tarafından terör örgütü olarak görülmektedir. Bu şekilde görülmesinin nedeni Filistin Kurtuluş Örgütü'nün faaliyetlerinde silaha başvurmasıdır. Yaser Arafat yönetiminde Filistin Kurtuluş Örgütü 1973 savaşı sonrasında silahlı mücadeleden çok diplomatik ilişkilerin geliştirilmesine ağırlık vermiştir. Bir sürgün hükümet misyonunu üstlenen FKÖ hareketi kendi içinde gerilla savaşını ya da silahlı eylemleri savunan örgütlere ayrılmaya başlamışlardır. Sürgün hükümeti niteliği taşıyan FKÖ'nün karargahının bulunduğu Beyrut'un 1982 yılında İsrail tarafından işgal edilmesiyle FKÖ üyeleri Uluslararası bir komisyonun gözetiminde kendilerini kabul eden Arap Ülkelerine dağılmışlardır.

Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Uluslararası Alanda Tanınması

FKÖ, Yaser Arafat'ın başa geçmesiyle Arap devletlerinin etkisinden çıkmış ve Filistin halkının self-determinasyon hakkını korumayı amaç edinen bir örgüt haline almıştır. Arap Birliği ve İslam Konferansı Teşkilatı tarafından tamamen meşru karşılanmış ve Filistin'in meşru temsilcisi olarak kabul edilmiştir. 1970'li yıllarda FKÖ bir sürgünde hükümet gibi faaliyet göstermiş ve Arap Ülkeleri arasındaki desteğini arttırmıştır. 1974'te Rabat Zirvesinde Arap Ülkeleri, FKÖ'yü Filistin'in tek meşru temsilcisi olarak tanımıştır.²⁶

Birleşmiş Milletlerce Tanınma

1970'lerde BM'de Filistin Sorunu ile ilgili Self- determinasyon hakkını kapsayan kararlar alınmıştır. Örneğin, 30 Kasım 1970'te kabul edilen 2649 sayılı karar ile Filistin ve Güney Afrika halklarının self-determinasyon hakkını tanımayan hükümetler kınanmıştır. Yine 8 Aralık 1970'te alınan 2672/C sayılı karar ile Filistin halkının self-determinasyon hakkı tanınmıştır. 22 Kasım 1974'te alınan 3236 sayılı karar da ise Filistin halkının self determinasyon hakkı tekrar vurgulanmıştır. 1973 yılında gerilla hareketi olarak devam eden Filistin Kurtuluş Örgütü kurumlarda söz sahibi olmaya başlamıştır. 1974 yılında BM Genel Kurulunda Filistin Devletinin kurulması için önemli bir adım atılmış ve 3236 sayılı karar ile Filistinlilerin self determinasyon hakları da dahil olmak üzere tüm hakları teyit edilmiştir.

Birleşmiş Milletler 22 Kasım 1974 tarihli ve 3237 sayılı kararı ile Filistin Kurtuluş Örgütü, Birleşmiş Milletler'e gözlemci statüsü ile kabul edilmiştir. Bu kararla BM

²⁵ Demir N. G., Demir S. E., Torlak F., Ziya S. (2012). Filistin'de Siyasi Aktörler ve Partiler, Ankara; Seta Yayınları, s.9

²⁶ Tayyar A. a.g.m. s. 336

Genel Kurulu dışındaki bütün ana organların ve alt organların çalışmalarına oy hakkına sahip olmadan katılması sağlanmıştır. Filistin Kurtuluş Örgütü, Filistin konusunda Güvenlik Konseyi toplantılarına katılma hakkını elde etmiştir. Filistin Kurtuluş Örgütü bu haklarını kullanmak amacıyla Birleşmiş Milletler nezdinde sürekli bir gözlemci temsilciliği açmıştır. ABD yönetimi BM nezdindeki FKÖ sürekli gözlemci temsilciliğinden bu temsilciliği kapatmasını istemiştir. BM Genel Kurulu ise ABD'nin bu tutumuna karşı FKÖ temsilciliğinin dokunulmazlığını savunmuştur.

Türkiye 1976 yılında Filistin Kurtuluş Örgüt'ünü, Filistin halkının tek meşru temsilcisi olarak tanımış ve Ankara'da bir FKÖ temsilciliği açılmasını kabul etmiştir. Filistin Kurtuluş Örgütü'ne Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun düzenlediği bütün uluslararası konferanslara katılabilmesi öngörülmüştür. Burada tartışmalı olan bir diğer noktada ulusal kurtuluş hareketlerinin uluslararası örgütlerin çalışmalarına ve uluslararası konferanslara katılması durumunda devletlerin uluslararası örgüt nezdindeki gözlemci temsilcilikleri için tanınan dokunulmazlık ve ayrıcalıklardan yararlanıp yararlanamayacağı konusudur, tartışmalıdır.²⁷

15 Kasım 1988'de Filistin Ulusal Konseyi, Genel Kurul'un 242 sayılı kararını kabul ettiğini açıklayarak bağımsız Filistin Devletini ilan etmiştir. Filistin Devleti'nin ilanından sonra İsrail ile barış masasına oturan FKÖ, BM'de 1988 tarihli 43/117 sayılı kararın alınmasını sağlamıştır. Bu karara göre, Filistin Ulusal Konseyi'nin Filistin Devletini ilanı kayıt altına alınmış ve FKÖ yerine Filistin ibaresi BM sisteminde kullanılmaya başlanmıştır. Filistin açısından büyük önem taşıyan bu kararı 104 devlet kabul etmiş fakat ABD ile İsrail karşı oy kullanmıştır. 1988 tarihli 52/250 sayılı karar ile Filistin'e gözlemci statüsünün yanı sıra Genel Kurul kararı ile BM'nin diğer çalışmalarına ve uluslararası konferanslara katılma ayrıcalığı tanınmıştır.

Filistin Kurtuluş Örgütü ve Filistin için önemli bir süreçte 1991 yılında İsrail ve Arap Devletleri arasında Madrid'de başlayan barış görüşmeleridir. FKÖ ve İsrail arasında 1993 yılında İlkeler Bildirisi olarak adlandırılan Oslo Anlaşması imzalanmıştır. 1994 yılında 5 yıllık süreç için geçici Filistin otoritesi kurulmuş ve Yaser Arafat, Filistin Otoritesi başkanı seçilmiştir. Filistin Kurtuluş Örgütü statüsü ile ilgili son gelişme ise 2012 yılında BM'de "gözlemci kuruluş" statüsündeyken "üye olmayan gözlemci devlet statüsü" kazanması olmuştur.

Ulusal kurtuluş örgütlerine güzel bir örnektir, Filistin Kurtuluş Örgütü. FKÖ'nün ulusal kurtuluş örgütü statüsü çok tartışılabilir da BM nezdinde bir üst seviyeye çıkmayı başarmıştır. Ulusal kurtuluş örgütü statüsü meşru bir statü olmasa ya da bir çeşit terör örgütü olsaydı, BM nezdinde gözlemci devlet statüsünü asla kazanamazdı.

Terörizm

Terörizmin çok uzun bir geçmişi vardır ve yıllar geçtikçe farklı formlara dönüşmüştür, Bu nedenle kesin bir terörizm eylemi tanımlamak zordur.²⁸ Örneğin Bağlantısızlar Hareketinin 13. Zirvesi Sonuç Bildirgesi "terörizmin bir din, ulus veya uygarlığa atfolunmayacağını" ifade ettikten sonra "hangi gerekçelere, nerede, kim tarafından hangi şartlar altında işlendiğine ve onları meşrulaştırmak için hangi faktörlerin ve gerekçelerin öne sürüldüğüne bakılmaksızın halkın genelinde, bir bölümünde veya belli kişilerde terör durumu oluşturma niyet veya eylemlerin meşru sayılamayacağı" belirtilmiştir. Böylece sömürge veya yabancı dominyonu ve yabancı işgali altındaki

²⁷ Pazarıcı H. a.g.e. s.404

²⁸ 3rd Committee of the GA Topic Area A, Thessismun 2012

halkaların self-determinasyon ve ulusal kurtuluş için gerçekleştirdikleri meşru mücadelenin işgal ve baskıyı devam ettirmek için terörizmle eşit tutulması yönündeki belli teşebbüsleri reddetmiştir.

Etimolojik olarak terör kelimesinin kökeni Latince korkutmak, ürkütmek veya sindirmek anlamlarına gelen “terrere” kelimesidir. Bir olgu olarak terörizm, uygarlık tarihi kadar eskidir ve insanlığın siyasi örgütlenmesine paralel olarak gelişmiştir.²⁹ Terör siyasi bir terim olarak Fransız Devrimi ile beraber ortaya çıkmıştır. 1789 Fransız Devrimini izleyen 1793 Konvansiyon döneminde jakoben yönetimce uygulanan sistematik şiddet politikası, siyaset ve hukuk alanlarında “terörizm” kavramının doğmasına yol açmıştır. Fransız devriminin ihraç ettiği ulus-devlet modelinin Avrupa’da yaygınlaşması ile terörizmin yükselişi paralellik göstermiştir. Terörizm modern bir olgudur ve Fransız Devrimi’nin oluşturduğu fikri yapının üzerine Sanayileşme Devrimi ve beraberinde gelen iletişim, ulaşım, teknoloji vb. alanlardaki gelişmeden beslenerek hayat bulmuştur.³⁰

Genel olarak terör, hem şiddet yoluyla yaratılan korku ortamını, hem de bu ortamı yaratan şiddet eylemini ifade etmektedir. Terörizm ise, uzun süreli korku ve dehşet durumunu ifade eden terörden farklı olarak, siyasi amaçlar için örgütlü, sistemli ve sürekli terör kullanmayı yöntem olarak benimseyen bir strateji anlayışıdır. Terörist kavramı ise terör eylemini gerçekleştiren saldırganlara verilen isim olarak kullanılmaktadır.

Uluslararası toplumun terörizm hakkında genel kabul görmüş bir tanıma ulaşamaması terörizm kavramının tanımlanamaz olduğunu göstermez. Gerek ideolojik farklılıklar, gerekse politik kaygılarla terörizme yönelik farklı yaklaşımlarda bulunulması bir taraftan meşru direniş hareketi olarak görülen mücadelenin diğer taraftan terörist bir eylem olarak nitelendirilmesine neden olmaktadır. “Bazıları için terörist olan, diğerleri için özgürlük savaşçısıdır” ifadesiyle bu husus açık bir şekilde göz önüne serildiği gibi bir kişi gerçekleştirmiş olduğu eylemden dolayı bir ülkede “özgürlük savaşçısı”, başka bir ülkede de “suçlu” kabul edilebilmektedir.

Günümüzde terör, ya bireylerin devlet düzenine karşı eylemleri, ya da devletin bireylere uyguladığı şiddet politikası şeklinde anlaşılmaktadır. Uluslararası Hukuk’ta kabul edilmiş bir terörizm tanımı hala bulunmamaktadır. 1991 tarihli Birleşmiş Milletler Genel Kurul kararına göre tüm terörist yöntemler ve eylemler, nerede ve kim tarafından yapıldığına bakılmaksızın kınanmaktadır.

Kuvvet Kullanma ve Terörizm

Uluslararası hukuk, bazı saldırgan eylemleri just cause temelinde meşrulaştırmaktadır. Daha önceden de belirtildiği gibi just cause bağlamında self-determinasyon hakkına dayanarak veya sömürgecilığe karşı verilen mücadele kapsamında gerçekleştirilen kuvvet kullanma eylemleri, meşru kabul edilmekte ve terörizmden ayrılmaktadır.³¹ Verilen mücadele kapsamında gerçekleştirilen kuvvet kullanımının ayırım gözetme, orantılılık ve askerî gereklilik şartlarını taşıması zorunludur. Bu iki durumdan birisinin yokluğu halinde eylem terörizm olarak kabul edilmektedir.

²⁹ SARAÇLI M. (2007). Uluslararası Hukukta Terörizm. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.11 S.1-2, s.1051

³⁰ Saraçlı M. a.g.m. s.1052

³¹ Topal A. H. a.g.m.

2001 tarihli Ortak tutumda yer alan tanımlar AB Konseyi'nin 13 Haziran 2002 tarih ve 475/JAI sayılı Terörizmle Mücadeleye Dair Çerçeve Kararı'na aktarılmıştır. Bu Kararın amacı üye devletlerin terörizme dair mevzuatlarını yakınlaştırmak ve terörle mücadelede işbirliği sağlamaktır. Kararın 1. maddesinde terör suçlarını oluşturacak fiiller sıralanmıştır.

Terör Eylemlerinin Siyasal Suç Açısından Değerlendirilmesi;

- Bir grup insanı ciddi olarak yıldırım veya
- Hukuka aykırı olarak kamu kurumlarını veya uluslararası bir kuruluşu belli bir davranışta bulunmaya veya bulunmamaya zorlamak yahut
- Bir ülkenin temel siyasal, anayasal, ekonomik veya sosyal yapısını veya istikrarını bozmak amacıyla işlenen, nitelikli veya özü itibarıyla bir ülkeye veya uluslararası bir kuruluşa ağır saldırı oluşturabilen şu fiiller terörizm suçları olarak nitelendirilecektir: Bir kişinin ölümüne neden olabilecek saldırıda bulunmak; adam kaçırmak, rehin alma; insanların ölümüne ve ekonomik kayba neden olabilecek biçimde tesis, işletme, bina veya kurumlarda patlamaya neden olma; hava veya deniz taşıma araçlarını ele geçirmek; ateşli, patlayıcı, yanıcı ve zehirleyici maddelerle nükleer veya biyolojik maddeleri bu tür amaçlarla ele geçirmek ve kullanmak.

BM Genel Kurulu tarafından 1995'te alınan 49/60 sayılı kararda terörün, dayandığı politik, sosyal, ekonomik ve ideolojik hiçbir sebep dikkate alınmaksızın kabul edilemez olduğu vurgulanmış, BM ilkelerini ve amaçlarını ihlâl ettiği, devletler arasındaki dostluk ilişkilerini tehlikeye düşürdüğü, uluslararası işbirliğine engel olduğu, insan haklarını, temel özgürlükleri ve demokratik toplum düzenini tahrip etmeyi amaçladığı belirtilerek terörizm açık bir şekilde kınanmıştır.

Gerilla Nedir?

Resmen ilan edilmemiş savaşın içinde bir mücadele şekli olan ve temelde vur kaç metoduna dayanan gerilla savaşı günümüzde oldukça yaygın olup, nizami savaşın yerini almış durumdadır. Gerilla, asker gibi uluslararası hukuk kapsamında bir savaşa katılmış kişidir ve toprak için mücadele vermektedir. Savaş hukuku kurallarına göre hareket eden askerden farklı olarak gerillalar, küçük gruplar halinde örgütlenmektedirler.

Siyasi şiddet eylemlerinin meşru savaş faaliyeti olarak kabul görebilmesi sadece, baş kaldırma hareketlerinin Kara Savaşa İlişkin hukuki ve Örfi Kurallara Dair 18 Ekim 1907 tarihli IV. La Haye Sözleşmesi Ek 1. maddesi ile Savaş Esirlerine Tatbik Edilecek Muamelelere Dair III. Cenevre Sözleşmesi'nin 4. maddesindeki şartları taşımasına bağlıdır. Şiddet uygulayan grupta astından sorumlu bir üst bulunmalı; grup uzaktan tanımlanabilen sabit bir işaret taşınmalı; silahlar açıkta taşınmalı; grup, savaş hukukunun kurallarına, örf ve adetlerine uygun operasyon yapmalı yani terör eylemlerinde bulunma yasağına uymalıdır. Anılan düzenlemeler aracılığıyla kurulu bir iktidara karşı organize ayaklanma veya mücadeleye katılan kişinin statüsü savaşan statüsü ile eşit tutularak bu kişilere savaş esiri statüsü tanınmış ve yürüttükleri savaş dolaylı olarak meşrulaştırılmıştır.

Terörizm ve Gerilla Savaşı Arasındaki Farklar

Gerilla savaşında eylemler sonuç almaya yönelik iken terör eylemleri daha simgeseldir. Gerilla, özellikle silah ve askeri konularda dışarıya bağımlı olmakla birlikte arkasında kendisini destekleyen ve yardım eden bir halk kitlesi vardır. Savaş hukuku kurallarına

uymak zorunda olan gerilla düşman eline düştüğünde savaş esiri statüsündedir ve düşmanla birlikte görüşmeler yapma hakkına sahiptir. Özünde kırsal alanda kurtarılmış bölgeler oluşturma amacının yattığı gerilla savaşında, giderek güçlenerek küçük askerî birlikler kurarak hükümet birliklerine karşı mücadele etmek hedeflenmektedir. Gerilla kurtarılmış bu bölgelerde kendi kurumlarını kurar, propagandalarını yapar ve diğer siyasi faaliyetlerini açıktan yürütür. Söz konusu özellikler teröristlerde yoktur. Terör eylemleri konvensiyoneldir.

Gerilla stratejilerinde, şiddet kullanarak doğrudan doğruya askerî-siyasi hedeflere ulaşmak esasken, teröristler personel ve lojistik yetersizlikten ve halkın desteğini de arkalarına alamamalarından dolayı savaş açma ve kurtarılmış bölgeler elde etme amacını taşımamaktadırlar. Kurbanları daha çok suçsuz kimseler olup, teröristlere karşı bir saldırıya geçmeleri veya saldırıya sebebiyet verme gibi bir durumları söz konusu değildir. Teröristlerin amacı, eylemleriyle maddî zarara neden olmak, suikastlarla düşman cephede boşluklar yaratmak ve bunun sonucu olarak toplumda psikolojik bir tepkinin doğmasını sağlamaktır.³²

Silahsız, masum ve savunmasız sivillere değil, organize bir şekilde hükümet kuvvetlerine karşı savaşan ve ayırt edici işaretlere sahip gerilla hareketleri, kasten sivilleri hedef almak gibi terörist metotlara başvurmadığı sürece terörist olarak kabul edilmeyecektir.

Terörizmde söz konusu olan şiddet genellikle sivillere yönelik olup politik bir amaç taşımaktadır. Eylemler, herkes tarafından bilinilmesini sağlayacak şekilde gerçekleştirilir. Çünkü terörist gruplar eylemleri ile fiziki bir tahribat gerçekleştirmenin ötesinde psikolojik etkiler oluşturmayı amaçlamaktadır.

Ulusal kurtuluş örgütleri de gerilla savaşı tekniklerini kullanmaları nedeniyle bu noktada da terör örgütlerinden ayrılmaktadır.

Sonuç

Ulusal kurtuluş hareketleri terör örgütü haline dönüşmemelidir. Terör örgütlerinin eylemleri amaç ve uygulama itibarıyla ulusal kurtuluş hareketlerinden ayrılmaktadır. Terör örgütü olarak kabul edilen ulusal kurtuluş hareketleri olduğu gibi, meşru bir hükümet olma yolunda diğer ülkelerce de tanınan ulusal kurtuluş hareketleri de mevcuttur.

Terör örgütleri yaptıkları eylemlerle psikolojik etkiler oluşturmayı amaçlayarak ve istikrarı bozarak ilerlerken ulusal kurtuluş hareketleri ise eylemlerini masum sivil halka değil de sivil halkın desteğini alarak askerî ve siyasi hedeflere yönelik gerçekleştirmektedir. Ulusal kurtuluş hareketlerinin ideolojisi düzen bozmak, korku salmak yerine savaş veya iç savaş durumlarında self determinasyon hakkını kullanmak gibi meşru bir amaçla ortaya çıkmaktadır. Ulusal kurtuluş hareketleri eylemlerini genellikle gerilla savaşını benimseyerek halkın desteğiyle gerçekleştiren, dış güçlere karşı savunulan ideolojilerinden güç alan faaliyetlerdir.

Ulusal kurtuluş hareketleri günümüzün post modern terör örgütleri değildir. Özgürlük ve güvenlik dengesi önemlidir, biri için özgürlük savaşçısı olan diğeri için terörist olmaya bu noktada başlamaktadır. Terör yasa dışı bir faaliyettir ve hiçbir durumda meşru kabul edilemez, meşrulaştırılamaz. Ulusal kurtuluş hareketleri de terör eylemlerine başvurmadığı, meşru sınırlar çerçevesinde kaldığı sürece meşrudur.

³² Topal A.H. a.g.m. s.45

Kaynakça

- Aksan Z. M. (1950). 1949 Cenevre Sözleşmeleri. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.7 Sayı 3, s.37-57.
- Arı T. (2008). Geçmişten Günümüze Orta Doğu Siyaset, Savaş ve Ekonomi,(4. Baskı). İSTANBUL: Alfa Yayıncılık.
- Aydın D. (2006). Terör Eylemlerinin Siyasal Suç Açısından Değerlendirilmesi. Uluslararası Hukuk ve Politika, C.2 Sayı 7 s.1-20.
- Birleşmiş Milletler Antlaşması, Birleşmiş Milletler Antlaşması, <http://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/35501-Birlesmis-Milletler-Antlasmasi.pdf>, e.t.19.12.2014
- Bozkurt E. Kanat S. (2007). Uluslararası Toplumun Paradoksu: Terörizm, İnsan Hakları, Güvenlik ve 11 Eylül Sonrası Meydana Gelen Değişiklikler. (1.Baskı) ANKARA: Asil Yayınları.
- Clausewitz V. C. (2011). Savaş Üzerine. (Ondokuncu Baskı). İstanbul: Doruk Yayınevi.
- Çakır M. (2008, 22-24 Ekim). Terör Himayesi Hukuku. Uluslararası Sosyal Bilimciler Kongresinde sunuldu, Kırgızistan
- Çağırın E. M. (2013). Uluslararası Örgütler. ANKARA: Turhan Kitabevi Yayınları.
- Demir N. G., Demir S. E., Torlak F., Ziya S. (2012). Filistin’de Siyasi Aktörler ve Partiler, Seta Kim Kimdir? Sayı 4, s.1-92.
- Guthrie C., Quinland M. (2007). Just War- Just War Tradition: Ethics in Modernwarfare. London: Bloomsbury Publishing. S.12.
- Harris N. (1990). National Liberation. LONDON: I. B. Tauris
- Hoş S. H. (2013). Haklı savaş ve İnsancıl Hukuk. (Birinci Baskı). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Kaya İ. (2005). Terörle Mücadele ve Uluslararası Hukuk. (Birinci Baskı). Ankara: USAK Yayını
- Keskin F. (1997). Silahlı Çatışmalar Hukukunun BM. Kuvvetlerine Uygulanması. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C.52 Sayı 1 s.447-466.
- Lütem İ. Birleşmiş Milletleri Müşahit Sıfatıyla İzleyen Örgütler-Ulusal Kurtuluş Hareketleri- İnsani Hukuku Geliştirme Çabaları, Ankara SBF Dergisi .C.46 Sayı 1 s.321-353.
- Pazarıcı, H. (2011). Uluslararası Hukuk. (10.baskı). ANKARA: Turhan Kitabevi Yayınları.
- Saraçlı, M. (2012). Uluslararası Hukukta Güncel Sorun Alanları. (1. Baskı) ANKARA: BigBang Yayınları.
- Taşdemir F. (2000). İsrail Filistin Sorununun Self Determinasyon Hakkı Çerçevesinde Analizi, G.Ü. İ.İ.B.F. Dergisi, C.2 Sayı 2. s. 209-226.
- Taşdemir F. (2006). Uluslararası Terörizme Karşı Devletlerin Kuvvete Başvurma Yetkisi. (1.Baskı) ANKARA: Usak Yayınları.
- Topal, H.A. (2004). Uluslararası Hukukta Devlet Destekli Terörizme Karşı Kuvvet Kullanma, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1-318
- 3rd Committee of the GA Topic Area A, Thessismun. (2014). Web: <http://thessismun.org/2014/wp-content/uploads/2012/11/3rd-A.pdf>
- Uz A. (2007). Teori ve Uygulamada Self-Determinasyon Hakkı. Uluslararası Hukuk ve Politika. Uluslararası Hukuk ve Politika, C.3 Sayı 9. s.60-81.
- Vurmay M. (2009). Arafat Sonrası Dönemde Filistin’de Liderlik Sorunu, 21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü.